

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
07.06.2022

Sak:

Orienteringssak - om målsetninger for internasjonalisering av utdanning ved Det juridiske fakultet, 2022

Innledning

Et systematisk og grundig arbeid med internasjonalisering i utdanningene har vært prioritert ved Det juridiske fakultet i mange år. At dette fortsatt er strategisk viktig, fremkommer blant annet i Kunnskapsdepartementets [Meld. St. 7 \(2020–2021\) En verden av muligheter](#)¹ om internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning. Departementet framholder blant annet at internasjonalt samarbeid og internasjonale perspektiver i utdanninger og blant studenter kan løfte utdanningskvaliteten i vid forstand, og er «nødvendig for å håndtere globale samfunnsutfordringer knyttet til klima, teknologi, demografi og demokrati».² Det fremheves at «samfunns- og arbeidsliv også i Norge har en stadig mer internasjonal karakter, og kunnskapen, kompetansen og ferdighetene økt internasjonalisering kan bidra til, vil bli enda viktigere i fremtiden».³ I Stortingsmeldingen gis det svært høye ambisjoner for internasjonaliseringsarbeidet. Målsettingen er å bidra til en kulturendring i universitets- og høyskolesektoren slik at internasjonal mobilitet blir en integrert del av alle studieprogram. For å bidra til dette og for at fakultetets uteksaminerte studenter skal være best mulig rustet for å møte forventninger og behov i arbeidslivet, er det dermed viktigere enn noensinne at fakultetet legger til rette for at studiene gir dem tilstrekkelig og god internasjonal kompetanse.

Fakultetet har allerede forankret sitt fokus på og arbeid med internasjonalisering av utdanningene i en rekke strategiske dokumenter - for inneværende år og også sett fremover i tid. I fakultetets strategi for 2018-2022 *Rettsikkerhet og kompetanse*⁴ fremkommer en tydelig målsetning om at utdanningene skal «utvikle og dele rettsvitenskapelig kunnskap av høy internasjonal kvalitet». I *Handlingsplan for mobilitet 2019-2022*⁵ konkretiseres en rekke tiltak som skal bidra til å øke mobiliteten av ansatte og studenter i perioden. I fakultetets *Årsplan 2022*⁶ slås det fast at

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/>

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/> punkt 1.1 på s. 9.

³ *Ibid.*

⁴ Se FS 22/18, møte 08.05.2018 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=352>).

⁵ Se FS 52/19, møte 06.12.2019 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=598>).

⁶ Se FS 10/22, møte 11.02.2022 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=1573>).

internasjonaliseringsarbeidet skal videreutvikles og i *Kvalitetsmelding 2022*⁷ redegjøres det nærmere for arbeidet per inngangen til dette året. Fakultetets arbeid og videre planer for internasjonaliseringsarbeidet slik det fremkommer i denne meldingen, ble for øvrig av universitetsledelsen beskrevet som forbilledlig i dialogmøte med fakultetsledelsen i april d.å.

Slik utledet av Kunnskapsdepartementets melding til Stortinget og fremstilt i nevnte kvalitetsmelding, vurderes det som hensiktsmessig å inndele arbeidet som skal gjøres fremover i to hovedkategorier.⁸ Det ene er å sørge for at alle studieprogrammene er internasjonalt orienterte, herunder at de har internasjonale innslag som eksempelvis innholdet i læringsutbyttebeskrivelser og pensum, og at det er lagt til rette for et internasjonalt læringsmiljø.⁹ Et samlebegrep for dette er «internasjonalisering hjemme». Den andre kategorien kan betegnes som «studentmobilitet», og innebærer arbeidet for å nå nasjonale- og egne mål om å øke antall utvekslingsstudenter, både ut- og innreisende.¹⁰ I tillegg til dette er det viktig å opprettholde og om mulig styrke tilretteleggingen og gode støtteordninger også for ansattmobilitet, herunder utenlandsopphold og forskningsterminer som fremmer mobilitet og internasjonalt forsker- og utdanningssamarbeid. Ansattmobilitet er viktig for inngåelse av nye, attraktive og fagrelevante utvekslingsavtaler for studenter.

I det følgende oppsummeres fakultetets målsetninger for internasjonaliseringsarbeidet per 2022, sett i lys av muligheten for å videreutvikle dette videre.

Studentmobilitet

I fakultetets nevnte handlingsplan for mobilitet er det fremmet et mål om at minst 25 % av fakultetets masterstudenter skal ha utveksling som del av sitt studieløp i løpet av perioden 2019-2022. Dette ble ansett å være en realistisk målsetning da fakultetsstyret vedtok planen i 2019, og i overkant av 20 % av studentene på masterstudiet i rettsvitenskap på dette tidspunktet reiste på utveksling. I tillegg startet det første kullet med studenter på fellesgradsprogrammet Joint Nordic Master Programme in Environmental Law (NOMPEL) høsten 2019, som også bidrar til å høyne tallene.¹¹ Fakultetet har pr. tiden 41 utvekslingsavtaler for det femårige masterprogrammet og to avtaler for LL.M-programmet, i tillegg til samarbeidet om NOMPEL med Uppsala Universitet og University of Eastern Finland hvor fellesgradsstudentene regnes med i antallet utvekslingsstudenter.

Flere av punktene i handlingsplanen for å nå målsetningene i handlingsplanen er fulgt opp siden 2019. Dette gjelder vedlikehold av eksisterende samarbeid og utvekslingsavtaler, oppbygging av en relevant og etterspurt portefølje av engelskspråklige spesialfag, utvikling av god informasjon til studentene om utvekslingstilbudet og den administrative støtten i den forbindelse, samt å oppnå et tettere samarbeid med UiTs fellestjenester om en enklest mulig søknads- og opptaksprosess for studentene. Som følge av koronapandemien er det imidlertid, og naturlig nok, vanskelig å ennå se konkrete resultater av arbeidet i form av økt antall ut- og innreisende utvekslingsstudenter. Det har av samme grunn også vist seg vanskelig å oppnå en større avtaleportefølje. Flere institusjoner har

⁷ Se SU 14/22, møte 18.03.2022 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=1972>).

⁸ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/> punkt 1.1 på side 9, og fakultetets kvalitetsmelding for 2022 på side 17 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=1972>).

⁹ *Ibid.*

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ Opprettet av Universitetsstyret den 25.10.2018 i sak S 29/18.

satt arbeid med studentmobilitet på vent, og det har ikke vært mulig å gjennomføre reisevirksomhet for fysiske møter.

Nettopp det å øke antallet utvekslingsstudenter og å inngå nye utvekslingsavtaler, er derfor spesifikt satt som mål i fakultetets årsplan for 2022. Her er videreutvikling av arbeidet med internasjonalisering gitt særskilt prioritet. I løpet av dette året og fremover skal det derfor arbeides for å følge opp og utvide avtaleporteføljen samt øke antall utvekslingsstudenter til minst samme nivå som før koronapandemien.¹² Dette fremheves også i Kvalitetsmelding 2022.¹³

Per d.d. pågår det et arbeid med å utvikle avtaleporteføljen og fakultetets internasjonale forbindelser, og det er forventet at dette vil gi resultater i form av nye avtaleinngåelser i tråd med handlingsplanen, årsplanen og kvalitetsmeldingen innen årets utløp. Sett til antallet studenter som planlegger utvekslingsopphold i løpet av 2022, er det imidlertid ikke realistisk å allerede dette året nå målet om en økning av antallet utvekslingsstudenter til samme nivå som før pandemien. Det er rimelig å anta at den noe lavere interessen for utveksling kan henge sammen med en større usikkerhet i verdensbildet, slik som pandemien og nå også krigen i Ukraina, medfører. Ved at fakultetet fortsetter arbeidet med å utvikle tilbudet fra gode avtaleuniversiteter og selv kunne tilby en attraktiv spesialfagsportefølje, gi god informasjon og administrativ støtte, samt i større grad involvere fagmiljøet i internasjonaliseringsarbeidet, må det likevel kunne antas at antallet utvekslingsstudenter igjen vil ta seg opp på noe sikt.

Sett i lys av at det kan ta noe tid før et større antall studenter er komfortable med å reise på utveksling igjen, kan det se ut til at det å arbeide for internasjonalt orienterte utdanninger og å tilrettelegge for et internasjonalt læringsmiljø her hjemme på fakultetet er desto viktigere enn tidligere. I det følgende gis det derfor en nærmere gjennomgang av dette området.

Internasjonalisering hjemme

Handlingsplanen for mobilitet nevner flere tiltak som kan bidra til å skape internasjonalt orienterte utdanninger og læringsmiljø ved fakultetet. Herunder fremgår det at engelskspråklig litteratur skal vurderes i fag hvor slik litteratur er best egnet, samt at det skal tilrettelegges for at studentene kan få anledning til å trene opp og bruke sine engelskkunnskaper i faglig sammenheng.¹⁴ Som tiltak nevnes også det å ha et godt utvalg av engelskspråklige spesialfag, samt å bedre samhandling og integrasjon mellom internasjonale- og norske studenter ved fakultetet.¹⁵ Kvalitetsmeldingen for 2022 støtter opp om disse tiltakene.¹⁶ Av årsplanen for 2022 er det tilsvarende naturlig å lese dette inn i punktet om at internasjonaliseringsarbeidet ved fakultetet skal videreutvikles.

Når det gjelder oppfølgingen av de ovennevnte tiltakene, har det internasjonale studentmiljøet ved fakultetet de siste årene naturlig nok vært påvirket av koronapandemien. Utveksling har vært avlyst, landegrenser har vært stengt og restriksjoner har krevd at studenter har holdt seg i sitt hjemland. Som følge av dette har altså færre studenter i løpet pandemien hatt mulighet til å reise til Norge for å studere, både når det gjelder fakultetets internasjonale gradsstudenter og innreisende utvekslingsstudenter. Det har dermed ikke vært mulig å i særlig grad utvikle arbeidet for å knytte norske- og internasjonale studenter tettere sammen. Likevel, i samarbeid med fakultetets

¹² Fakultetets årsplan for 2022, punkt 2 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=1573>).

¹³ Fakultetets kvalitetsmelding for 2022, side 17 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=1972>).

¹⁴ Fakultetets handlingsplan for mobilitet, side 3 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=598>).

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ Fakultetets kvalitetsmelding 2022, side 17 (<https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=1972>).

studentorganisasjoner holdes det kontinuerlig fokus på at de internasjonale studentene, uavhengig av antall, er underlagt de studenttilbudene som gjelder, slik som eksempelvis studentkontor, tillitsvalgtordninger og sosiale sammenkomster.

I den obligatoriske delen av masterstudiet i rettsvitenskap inngår per d.d. engelskspråklig litteratur som pensum i folkerettsfaget på 1. avdeling, i menneskerettighetsfaget på 4. avdeling, samt i de semiobligatoriske fagene rettssosiologi og komparativ rett på 4. avdeling. Det er imidlertid fullt mulig for de norske studentene å gjennomføre hele 5. avdeling, som utgjør den valgfrie delen av studiet, som et internasjonalt studieår selv om de ikke reiser på utvekslingsopphold. Ved fakultetet kan alle studentene velge spesialfag og søke om å skrive masteroppgave på engelsk f.eks. innen internasjonale- og/eller EU- og EØS rettslige rettsområder. Studentene har også anledning til å søke seg inn på fakultetets internasjonale masterprogram i havrett, Master of Laws (LL.M) in Law of the Sea, som strekker seg over tre semester som avvikles over ett kalenderår, og hvor deler kan godkjennes som del av masterstudiet i rettsvitenskap. I samarbeid med de juridiske fakultetene i Oslo og Bergen pågår det for tiden et utredningsarbeid for å vurdere hvor mye av det faglige innholdet fra en gjennomført LL.M grad som skal kunne godkjennes, også når denne er fra egen institusjon.

Ved de juridiske fakultetene i Oslo og Bergen er det allerede obligatorisk for studentene å velge et internasjonalt innslag i sitt studieløp, enten i form av utveksling eller valg av spesialfag.¹⁷ Dette er per d.d. ikke inntatt i strategiske målsetninger ved fakultetet, men vil kunne være et effektivt grep i internasjonaliseringsarbeidet. Porteføljen over de internasjonale spesialfagene ved fakultetet er i stadig utvikling, med gode tilskudd de siste årene. Det arbeides også med å tilrettelegge for god mobilitet og arbeidsdeling med de andre juridiske fakultetene om den engelskspråklige spesialfagsporteføljen. Disse forholdene kan med tiden gjøre det mer aktuelt å vurdere innføring av et obligatorisk internasjonalt element også for jusstudentene ved fakultetet her i Tromsø. Det bør også være potensiale for at flere studenter skriver masteroppgaven sin på engelsk.

Det arbeides ellers både fra administrativ og faglig side for å orientere studentene om viktigheten av å utvikle sin faglige internasjonale kompetanse i løpet av studieløpet, også dersom de ikke reiser på utveksling. Studentene gir tilbakemeldinger om at fakultetet gir god informasjon om tilbud og muligheter for mobilitet. Det er mer uklart om vi når ut like godt med informasjonen om mulighetene til å utvikle sin faglige internasjonale kompetanse uten å reise ut. Dette bør derfor følges nærmere opp. Det er også forsøkt å tilrettelegge for studentenes mulighet til å utvikle sine engelskkunnskaper i faglig sammenheng, blant annet ved innføring av et internasjonalt Canvas rom åpent for alle studenter, noe som også kan utvikles videre.

Avsluttende kommentarer

Studieutvalget får i dette samme møtet en egen sak om vurderinger knyttet til videreføring av NOMPEL-programmet. Fakultetet er stolt av å ha NOMPEL i vår studieprogramportefølje også fordi internasjonale fellesgrader er det som regjeringen regner som den mest integrerte formen for institusjonelt utdanningssamarbeid i UH-sektoren, med store faglige gevinster. NOMPEL utgjør

¹⁷ For «Rettsvitenskap (jus), master, 5 år» tilbudt ved UiB, se avsnitt med info for studenter som ikke reiser på utveksling under «tredje studieår vår» (<https://www.uib.no/studier/MAJUR>), og for «Rettsvitenskap (jus) (master – 5 år)» tilbudt ved UiO, se avsnitt om «obligatorisk engelsk emne» for studenter som ikke reiser på utveksling eller har praksis i Europa (<https://www.uio.no/studier/program/jus/oppbygging/>).

slik sett også et viktig bidrag til UiTs internasjonaliseringsarbeid, og setter dermed fakultetet i en god posisjon.

For tiden arbeides det også med forberedelsene til en periodisk evaluering med ekstern deltakelse av LL.M-programmet. Evalueringen vil starte opp høsten 2022, og Studieutvalget vil bli nærmere orientert om dette etter sommeren, og vil ellers involveres i rollen som programstyre.

Studieutvalget vil i tiden fremover også få til behandling andre saker knyttet til internasjonaliseringsarbeidet. Utvalget inviteres for øvrig til å gi innspill og forslag til tiltak som bør prioriteres i dette arbeidet, som oppfølging av denne saken og også ellers.

Hege Skarsfjord
seksjonsleder

—

Lene Emilie Øye
seniorrådgiver

—

Saksbehandler: Lene Emilie Øye

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur